

Jaarverslag en Financiële Verantwoording 2024

Stichting Behoud Belvédère Lochemse Berg

Inhoud

1. Inleiding
2. Hoofdlijnen beleidsplan
 - 2.1 Restauratie van de Belvédère
 - 2.2 Promotie en publiciteit, voorbereiding fondsenwerving
 - 2.3 Overleg met betrokken partijen
 - 2.4 Overige activiteiten
3. Financiën

Stichting Behoud Belvédère Lochemse Berg

Markt 2

7241 AA Lochem

Opgericht 22 maart 2024

Kamer van Koophandel: 93375662

www: belvederelochem.nl

26 februari 2025

1. Inleiding

In 1885 werd in Lochem het Verfraaiingsgezelschap Lochem en Omstreken opgericht. Het gezelschap had tot doel het toerisme in Lochem te bevorderen. Al snel werd in 1893 door deze organisatie de uitkijktoren de Belvédère op het hoogste punt van de Lochemse Berg gebouwd.

De toren in Lochem is als uitkijkpunt gebruikt tot 1977. In het midden van de 20e eeuw heeft de toren nog gefungeerd als luchtwachtpost. Eind 19e eeuw was de Lochemse Berg onbegroeid. In de loop der tijd groeiden de bomen door en belemmerden uiteindelijk het uitzicht. Vooral vanwege de onbetrouwbare trap werd de toren gesloten. De toren evenals de onderliggende grond is eigendom van de VVV Lochem.

De Belvédère was een toeristisch icoon in Lochem. In 1992 is de toren op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst. Sinds de sluiting zijn verschillende initiatieven genomen om de Belvédère weer in oude luister te herstellen. Met name om financiële redenen is dit nog niet gelukt. De VVV is zelf niet in staat om de restauratie te financieren. Een groep met vertegenwoordigers van de VVV Lochem, Historisch Genootschap Lochem Laren Barchem en Kodde Architecten heeft de handschoen opnieuw opgepakt om de Belvédère te restaureren. Op 22 maart 2024 is daartoe de Stichting Behoud Belvédère Lochemse Berg opgericht. De doelstellingen van de stichting zijn:

- restauratie en behoud van de Belvédère als cultureel erfgoed;
- realisatie toeristisch attractiepunt. Het opnieuw openstellen van de toren voor beklimming.

Met de restauratie van de Belvédère wordt het gemeentelijk monument als cultureel erfgoed in ere hersteld en wordt verder verval te voorkomen. Met het opnieuw toegankelijk maken van de toren wordt het toeristisch profiel van Lochem versterkt en krijgt het bezoek aan de Lochemse Berg een extra dimensie, zoals ook in het verleden het geval was.

In mei is de website www.belvederelochem.nl gelanceerd. Bij beschikking van de Belastingdienst van 6 juli 2024 is de stichting de ANBI status verleend per 22 maart 2024.

2. Hoofdpijnen beleidsplan

Het is de intentie van de stichting om de daadwerkelijke restauratie van de Belvédère in 2026 uit te voeren en daarna open te stellen voor het publiek. In 2024 zijn daartoe de nodige voorbereidende stappen gezet, die een vervolg krijgen in 2025. Grofweg bestonden de werkzaamheden voornamelijk uit drie onderdelen:

1. Voorbereiding bouwkundige restauratie van de Belvédère;
2. Promotie en publiciteit om draagvlak te creëren ter ondersteuning van het werven van benodigde fondsen;
3. Overleg met betrokken partijen.

2.1 Restauratie van de Belvédère

De werkzaamheden om de bouwkundige restauratie voor te bereiden betroffen twee componenten:

- 1) Overleg met de aannemerscombinatie Kreunen Bouw Lochem/ Hoffman Beltrum Zutphen om de bouw- en reparatiekosten te bepalen en het verkrijgen van de offerte voor de aanneemsom;
- 2) Het verkrijgen van de benodigde vergunningen en ontheffingen.

Ad 1. Raming van de bouw- en restauratiekosten

Er moet het nodige gebeuren om de toren in zijn oude luister te herstellen: herstel beschadigd metselwerk, voegwerk en kozijnen repareren, vervangen voordeur, herstel van- en deels vervangen van de houten wenteltrap en leuning, indien nodig, aanbrengen vloermuiskasten, vervangen bovenste trap en aanbrengen stalen dak. Op basis van de impressies, gemaakt door Kodde architecten, en een bouwkundige opname van de huidige situatie (schade- en gebrekentekening), zijn de werkzaamheden vertaald in een concept offerte van de Bouwcombinatie Kreunen Bouw Lochem/Hoffman Beltrum Zutphen. De firma Hoffman Beltrum Zutphen is een gecertificeerde aannemer voor het restaureren van monumenten. De stichting vindt het belangrijk dat ook een lokale aannemer betrokken is bij de uitvoering van de restauratie. Begin 2025 vindt overleg plaats met de aannemerscombinatie voor het een definitieve offerte.

Ad 2. Vergunningen en ontheffingen

Flora en fauna: In februari 2024 zijn er tijdens een bouwkundige inspectie drie Gewone grootoorvleermuizen in de toren aangetroffen. Dit is een beschermde diersoort. Zij hadden de toren uitgekozen als winterverblijf. Volgens het vleermuisprotocol vindt gedurende een jaar monitoring plaats van de aanwezigheid van vleermuizen (winterverblijfplaats, paarverblijfplaats, zomerverblijfplaats of kraamverblijfplaats). De stichting wordt daarbij geholpen door een vleermuisdeskundige en het ecologisch adviesbureau EcoTierra. Naast de monitoring wordt onderzocht welke mitigerende maatregelen mogelijk en noodzakelijk zijn. In 2025 zal een aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor het uitvoeren van de restauratie worden aangevraagd bij het bevoegd gezag de provincie Gelderland.

Behalve de monitoring van de aanwezigheid van vleermuizen is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Deze wettelijk verplichte eerste globale toets dient aan te tonen dat er geen beschermde planten, insecten, vogels of andere dieren door de werkzaamheden bedreigd worden. De quickscan is in april 2024 uitgevoerd door het bureau EcoTierra. Er zijn geen beschermde planten of dieren, behalve de vleermuizen aangetroffen.

Omgevingsvergunning. Om de restauratie te kunnen uitvoeren is een omgevingsvergunning nodig. De Belvédère is een gemeentelijk monument en de werkzaamheden omvatten meer dan alleen het verrichten van achterstallig onderhoud. Om in aanmerking te komen voor de provinciale subsidie Functioneel Gebruik Erfgoed is ook een definitieve omgevingsvergunning noodzakelijk. In december is een omgevingsvergunning afgegeven door de gemeente Lochem. Ook is in dit kader een asbestinventarisatie uitgevoerd door het bureau AK Blom. Er is geen asbest aangetroffen.

2.2 Promotie en publiciteit, voorbereiding fondsenwerving

Restauratie van de Belvédère en het openstellen voor publiek op een attractieve manier zullen de nodige investeringen vergen. De stichting wil de benodigde gelden verkrijgen via donaties en subsidies. De VVV als eigenaar heeft niet de middelen om de restauratie uit te voeren.

Om gericht fondsen te kunnen werven en het initiatief een juridische basis te geven is de Stichting Behoud Belvédère Lochemse Berg opgericht. Tevens is een website in het leven geroepen. Een bankrekening is geopend bij de RABO-bank. De stichting heeft de ANBI status (Algemeen Nut Beogende Instelling).

Stichting

Op 22 maart 2024 is de Stichting Behoud Belvédère Lochemse Berg opgericht. De doelstelling van de stichting is hierboven benoemd. Het gaat om een culturele instelling, alle activiteiten zijn erop gericht om het gemeentelijk monument de Belvédère als cultureel erfgoed te behouden. De stichting heeft

geen winstoogmerk, alle fondsen worden aangewend om de restauratie uit te voeren en de toren te beheren. Het Bestuur wordt gevormd door de initiatiefnemers: Koos van Zwieten (voorzitter), Cor Tonkens (secretaris) en Daan Knijnenburg (penningmeester). Het bestuur wordt voor drie jaar benoemd, met de mogelijkheid tot verlenging van de zittingsperiode. De bestuursleden zijn onbezoldigd, alleen onkosten worden vergoed. De stichting is niet alleen bedoeld om fondsen te werven en kan ook operationeel blijven in een later stadium in het beheer en gebruik van de Belvédère.

Website en logo

Om de fondsenwerving campagne te ondersteunen is een website in het leven geroepen: www.belvederelochem.nl Een website was ook noodzakelijk voor het verkrijgen van de ANBI status.

Promotie en publiciteit

Op verschillende manieren heeft de stichting aandacht gevraagd voor het initiatief.

In september is deelgenomen aan de Open Monumentendag: de Belvédère was één van de deelnemende monumenten. Vertegenwoordigers van de stichting gaven uitleg bij de toren. Een informatiepaneel is bevestigd op de deur van de tafel. Flyers zijn gemaakt, die aan bezoekers zijn meegegeven.

Voor het periodiek het Land van Lochem van het Historisch Genootschap Lochem, Laren, Barchem is een artikel geschreven over de historie van de toren. In de nieuwsbrieven van het genootschap is regelmatig aandacht gevraagd voor het initiatief.

In het lokale nieuwsblad de Berkelbode zijn in de loop van 2024 twee artikelen gepubliceerd over het project.

Het is mogelijk om het project te steunen door Vriend van de Belvédère te worden. Het is belangrijk dat het initiatief breed draagvlak geniet en dat naar externe financiers aangegeven kan worden dat het project door veel mensen wordt gesteund. Eind 2024 stond de teller op bijna 100 Vrienden. Via nieuwsbrieven worden de Vrienden van de Belvédère regelmatig op de hoogte gehouden van de voortgang van het project.

Campagne om fondsen te werven. In het voorjaar van 2025 zal een gerichte campagne worden gestart om de benodigde fondsen te werven. Hiervoor is een projectplan gemaakt.

2.3 Overleg met betrokken partijen

Regelmatig is overleg gevoerd met de volgende betrokken partijen.

De VVV Lochem als rechtsopvolger van het Verfraaiingsgezelschap is eigenaar van de Belvédère en het onderliggende perceel (600 m²). De VVV kan met haar vrijwilligers een rol spelen bij het openstellen van de toren.

Het Geldersch Landschap en Kasteelen (GLK) bezit grote delen van de Lochemse Berg. Zij staan positief tegenover het initiatief omdat het om belangrijk cultureel erfgoed gaat in het natuurgebied onder hun beheer. Zij zijn eventueel bereid de Belvédère na restauratie in eigendom en beheer over te nemen en op te nemen in hun vastgoedbezit waardoor toekomstig onderhoud geborgd is.

De Provincie Gelderland hecht veel waarde aan behoud en beheer van cultureel erfgoed. Een subsidieregeling Functioneel Gebruik Erfgoed ondersteunt deze doelstelling. Met de provincie is goed overleg over een subsidieaanvraag in 2025 en de voorwaarden waaraan voldaan moet worden.

De Gemeente Lochem staat positief tegenover het initiatief. Toerisme is een belangrijke economische sector in Lochem en de restauratie van de Belvédère zorgt voor een extra trekpleister. Restauratie van

de Belvédère is nadrukkelijk opgenomen in de visie op recreatie en toerisme. De gemeente denkt mee, faciliteert wettelijke procedures en neemt de aanloopkosten van het project tot een bedrag van € 10.000 voor haar rekening.

Het Historisch Genootschap Lochem, Laren en Barchem is het kenniscentrum voor de geschiedenis van de stad Lochem en de dorpen Laren en Barchem. Het genootschap adviseert over instandhouding van monumenten en cultureel erfgoed.

AbelLeisure, gespecialiseerd in geavanceerde (digitale) ontwikkeling van toeristische routes en informatievoorziening, denkt mee over hoe de beleving van de toren technisch gestalte kan worden gegeven.

2.4 Overige activiteiten

Behoud Klimfunctie buitenzijde toren

De Belvédère wordt momenteel door Scouting GOG gebruikt als klimwand. In de zomer kan onder begeleiding de toren aan de buitenzijde worden beklommen. De bedoeling is om de klimfunctie ook in toekomst te behouden. In overleg met de klimgroep van de Scouting GOG wordt bekeken wat ervoor nodig is om het klimmen verantwoord te blijven uitvoeren. De klimgroep heeft een voorstel ingediend voor het aanbrengen/ vernieuwen van klimmateriaal.

Luchtwachtpost

Rond 1953 ging de Belvédère ook dienstdoen als zogenaamde luchtwachtpost voor het Korps Luchtwachtdienst en is de toren opnieuw verhoogd (luchtwachtpost 1H2 Barchem-Lochem). Boven op de toren bevond zich het openlucht-observatieplatform met borstwering. Aan de zuidwestzijde van dit uitkijkplatform was een overdekte schuilnis. In het midden van het uitkijkplatform stond het luchtwachtinstrument opgesteld. Sandra van Lochem is als historisch geograaf een expert op het gebied luchtwachtposten in Nederland. Dit deel van de geschiedenis van de toren is samen met haar in kaart gebracht en vermeld op de website.

3 Financiën

De stichting beschikt per 2 juli 2024 over een eigen bankrekening bij de RABO bank en een mollie account voor donaties. Per 31 december 2024 bedroeg het banksaldo (balans) € 3.494,04

Inkomsten en uitgaven

Inkomsten		Uitgaven	
Subsidie gemeente Lochem	€ 10.000,00	Leges vergunningen	€ 5.344,80
Donatie Kreunen	€ 4.000,00	Onderzoeken	€ 2.543,95
Donaties Vrienden	€ 2.540,00	Stichting	€ 658,75
		Website	€ 2.453,58
		Promotie/ informatie voorziening	€ 1.231,20
		Reparaties	€ 350,90
		Bankkosten	€ 98,45
		Onkosten bestuur	€ 364,27
Totaal	€ 16.540,00		€ 13.045,96

Toelichting

Leges vergunningen

Onderzoeken

Stichting

Website

Promotie en publiciteit

Reparatie

Leges omgevingsvergunning

Asbestinventarisatie

Quicksan Flora en Fauna

Constructieberekeningen

Notaris kosten, inschrijving Kamer van Koophandel

Ontwikkelen en onderhoud website, Mollie account

Informatiepaneel, flyer, ontwerp replica

Aanbrengen 'hufferproof' slot